

Manzoni [manzo:'ni], **Alessandro**, tal. književnik (Milano, 7. III. 1785 – Milano, 22. V. 1873). Djetinjstvo i ranu mladost proveo je u crkv. zavodima. U mladenačkim radovima pokazuje se kao neoklasicist i pjesnik jakobinskih ideala: poema *Trijumf slobode* (*Il trionfo della libertà*, 1801), idilični spjev *Adda* (1803), 4 pjevanja satiričkih *Govora* (*Sermoni*, 1803–04). Od 1805. do 1810. živio je kod majke u Parizu, gdje je došao u dodir s franc. republikanskim »ideoloziama« i propagatorima romantizma. Oženio se (1807) Henriettom Blondel, švic. kalvinistkinjom, koja je prešla na katoličanstvo. U to doba njegova se uvjerenja pomiču od otvorenog agnosticizma, preko voltaireovskoga deizma do sve većega zanimanja za vjerske teme, što je 1810. kulminiralo obraćenjem i povratkom na katoličanstvo, koji je trajno obilježio njegov život i stvaralaštvo. Manzonijevo romantičko kršćanstvo naglašava etičku i pučku komponentu, ljubav za siromašne i ponižene te otpor prema nasilju i uvjetovanju. Zauzimao se za domoljubnu, korisnu i istinitu književnost. Nakon povratka u Milano počeo je (1812) pisati *Svete himne* (*Inni sacri*), o temi vjerskih blagdana. Trebalo ih je biti dvanaest, ali ih je u sljedećih deset god. dovršio samo pet, od kojih je najpoznatija *Duhovi* (*La Pentecoste*). U povodu Napoleonove smrti 1821. napisao je odu u 18 strofa *Peti svibnja* (*Il cinque maggio*), prikaz i moralno tumačenje Napoleonove sudbine (J. W. Goethe preveo ju je već 1822). Iste godine napisao je i drugu odu, *Ožujak 1821* (*Marzo 1821*), koju je posvetio njem. pjesniku Th. Körneru. U tom razdoblju napisao je i dvije romantičarske tragedije u stihu o pov. temama: *Grof od Carmagnole* (*Il conte di Carmagnola*, 1820) i znatno uspjeliju *Adelchi* (1822). Njegovo je najznačajnije djelo, općenito prihvaćeno kao remek-djelo u okvirima svj. književnosti, roman *Zaručnici* (*I promessi sposi*). Prva verzija romana, započetoga 1821., bila je dovršena 1823. pod naslovom *Fermo i Lucija* (*Fermo e Lucia*), a u novoj, sadržajno prepravljenoj verziji iz 1825–27., izašla je pod naslovom *Zaručnici*. Riječ je o pov. romanu radnja kojega je smještena u Lombardiju XVII. st., u doba Milanskog ustanka, Tridesetogodišnjega rata i kuge. U središtu je radnje dvoje seoskih zaručnika čije vjenčanje onemogućuju mjesni moćnik i ustrašeni župnik. Manzonijevo shvaćanje povijesti prožeto je kršč. naukom o spasenju i vjerom u Božju providnost pa, u skladu s tim, nakon mnogobrojnih peripetija njegov ep o običnom puku završava sretnim vjenčanjem. Konačni je oblik roman dobio 1840–42., nakon jezične intervencije. Svjestan potrebe za jedinstvenim tal. knjiž. jezikom (*Pismo o talijanskom jeziku – Sulla lingua italiana*, 1845), M. se, zbog velike knjiž. tradicije Firence, zauzimao za firentinski jezik, ali ne za mrtvi jezik knjiž. velikana već za govorni jezik obrazovanih građana. Iz tog je razloga u razdoblju između dviju posljednjih verzija romana boravio u Firenci i usavršavao jezik. »Toskanizirana«, konačna verzija *Zaručnika* postala je obrazac knjiž. jezika i stila za gotovo cijelo stoljeće. Nakon ujedinjenja Italije, M. je (1868) predsjedao drž. komisijom koja je za službeni jezik nove države izabrala toskanski. Slavan i čašćen već za života, imenovan je 1861. senatorom. Na obljetnicu njegove smrti, G. Verdi posvetio mu je *Requiem*.

Alessandro MANZONI